

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/5/2015
Identifikačné číslo spisu:	1013202265
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1013202265.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa : T. T. F., bytom ul. U. XX,XXX XX Q., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Sd/119/2013-28 zo dňa 25.novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Sd/119/2013-28 zo dňa 25. novembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. 450 723 4210 0 zo dňa 8. novembra 2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo dňa 25. novembra 2014 potvrdil rozhodnutie č. 450 723 4210 0 zo dňa 8. novembra 2013, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.“)

zamietla žiadosť navrhovateľa z 27.08.2013 o priznanie starobného dôchodku. Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal.

Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ je od 01.01.1997 poberateľom príspevku za službu podľa § 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb. služobnom pomere príslušníkov PZ SR v znení neskorších predpisov. Navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania, pričom vykonával službu v I. kategórii funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. dosiahnutím veku 55 rokov odo dňa 23.07.2013, t. j. pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 328/2002 Z.z.“). Keďže navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ktoré príslušnosť odporkyne na rozhodnutie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok vylučujú, preto žiadosť navrhovateľa bola správne zamietnutá v súlade s platnými právnymi predpismi.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým namietal, že samotné konanie o podanej žiadosti o priznanie starobného dôchodku bolo začaté jej podaním za účinnosti zák. č. 461/2003 Z.z. teda už v čase, keď ustanovenia zák. č. 328/2002 Z. z. vylučujú použitie ustanovení § 130 až § 145 zák. č. 100/1988 Zb. tzn., že vylučuje použitie nielen hmotnoprávných ale aj procesných ustanovení zák. č. 100/1988 Zb.

Pripomenul, že konanie o podanej žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku, nezačalo za účinnosti zák. č. 100/1988 Zb., ale za účinnosti zák. č. 461/2003 Z. z., pričom poukázal na rozsudky Krajského súdu v Prešove č. k. 1Sd/104/2013, 3Sd/106/2013 a 2Sd/98/2013 a namietal, že odvádzané poistné na dôchodkové zabezpečenie nebolo odvádzané a ani po zriadení osobitného účtu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nebolo odvedené na osobitný účet Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, z ktorého sú v súčasnej dobe vyplácané aj dávky výsluhového zabezpečenia podľa zák. č. 328/2002 Z. z., pričom prebytky osobitného účtu sa až do 31.12.2007 odvádzali do štátneho rozpočtu.

Podľa jeho názoru odporkyňa, ako verejnoprávna inštitúcia je v súčasnej dobe vecne príslušná a oprávnená posúdiť splnenie hmotnoprávných podmienok nároku na starobný dôchodok a nároku na jeho výplatu, avšak iba za dobu dôchodkového poistenia, ktorá nebola zhodnotená na vznik nároku na príspevok za službu, ktorý sa od 01.07.2002 potom, čo nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. stal výsluhovým dôchodkom, s poukázaním na skutočnosť, že nárok na dávku a jej výplatu si navrhovateľ uplatnil až za účinnosti zák. č. 461/2003 Z. z. Nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. je tak komplexne riešená problematika sociálneho zabezpečenia občanov, ktorí vykonávali a vykonávajú štátnu službu v Policajnom zbore.

Namietal, že na vznik nároku na príspevok za službu a jeho výplatu mu bola zhodnotená len doba trvania jeho služobného pomeru vrátane doby trvania vojenskej služby. Ostatné doby trvania napr. pracovného pomeru po skončení služobného pomeru, prípadne pred vznikom služobného pomeru mu na vznik nároku na príspevok za službu a jeho výplatu neboli v žiadnom smere zhodnotené. Odporkyňa je teda vecne príslušná na rozhodnutie o nároku na starobný dôchodok a nároku na jeho výplatu, avšak iba za dobu dôchodkového poistenia, ktorá nebola zhodnotená na vznik nároku na príspevok za službu a na vznik nároku na jeho výplatu.

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, tak že rozhodnutie sa zrušuje a vec sa jej vracia na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie

prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 11.októbra 2016 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www. nsud.sk](http://www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu nedostatku právomoci odporkyne rozhodnúť o takej žiadosti.

V zmysle § 259 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom pre prejednávajúcu vec „v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len "peňažná náhrada") a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1 januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.“

Podľa § 175 zák. č. 100/1988 Zb. „nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.“

Podľa § 129 zák. č. 100/1988 Zb. „pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.“

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb. „vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.“

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku vojaka z povolania (teda aj príslušníka policajného zboru) na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zák. č. 100/1988 Zb. „o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.“

Z obsahu spisového materiálu, ktorého obsahom je aj potvrdenie Ministerstva vnútra č. SPOU-OSZ-31.582-14/2013-VZ odvolací súd zistil, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 20 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný príspevok za službu podľa § 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 31.01.1997.

Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra č. SPOU-OSZ-31.582-16/2013-VZ zo dňa 4. novembra bolo preukázané, že navrhovateľ vykonával základnú vojenskú službu od 01.08.1963 do 30.09.1965 v I. kategórii funkcií a službu v Policajnom zbore od 1.08.1966 do 31.01.1997 v I. kategórii funkcií.

Medzi účastníkmi konania bolo nesporné, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek dňom XX.XX.XXXX, t. j. vo veku 55 rokov podľa ust. § 132 ods. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb., lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií. Rovnako nebolo sporným, že v čase vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľ nebol zamestnaný, ani dôchodkovo poistený.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v texte rozsudku aj ako „zák. č. 328/2002 Z. z.“).

Podľa § 124 ods. 3 zák. č. 328/2002 Z. z., ktoré je prechodným ustanovením, príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 119 až 122 zákona č. 410/1991 Zb. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti a od tohto dňa sa zvyšujú v závislosti od dátumu ich priznania.

Podľa § 143a bodu 1 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zák. č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zák. č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zák. č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých policajtov, ktoré vznikli do 30. júna 2002 a policajt nebol k tomuto dňu nepretržite zamestnaný.

Podľa § 94 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. „nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti (ďalej len "dávka") vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi“.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zák. č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ tohto zákona vo výške podľa § 133 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. už ku dňu 23.07.2000. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zák. č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou z 27.08.2013.

Vzhľadom na uvedené je nesprávne tvrdenie navrhovateľa, že zákon č. 328/2002 Z. z. (účinný od 01.07.2002) vylúčil možnosť, aby požiadal o starobný dôchodok.

Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zák. č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť. Táto kompetencia, vrátane posúdenia nároku na následné zvýšenie starobného dôchodku za dobu zamestnania po dovŕšení dôchodkového poistenia patrí príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR. Keďže zák. č. 461/2003 Z. z. neupravuje postup odporkyne v prípade, ak nie je kompetentná na rozhodnutie, v takom prípade musí odporkyňa postupovať podľa všeobecného predpisu o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb.

Správny poriadok), podľa ktorého „ak správny orgán nie je príslušný na rozhodnutie, je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému správne mu orgánu a upovedomiť o tom účastníka konania. Ak je nebezpečenstvo z omeškania, správny orgán urobí nevyhnutné úkony, najmä na odvrátenie hrozacej škody“.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za nesúladné so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť postúpi žiadosť navrhovateľa v súlade s § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov na rozhodnutie príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, keďže si žiadne neuplatnil a rozhodnutie bolo zrušené z iných ako navrhovaných dôvodov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.